УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат

Невена (Снежана) Лукинић

Радни наслов теме докторске дисертације

Путописи српске књижевности 20. века у савременој интердисциплинарној настави старијих разреда основне школе и гимназије

Предложени ментори

доц. др Наташа Станковић Шошо, проф. др Мина Ђурић

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ОЦЕНУ НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ

1.1. ДАТУМ И ОРГАН КОЈИ ЈЕ ИМЕНОВАО КОМИСИЈУ

Одлуком бр. 1102/1 донетом дана 26. 4. 2023. Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду образовало је Комисију за оцену научне заснованости теме докторске дисертације докторанда Невене Лукинић под насловом „Путописи српске књижевности 20. века у савременој интердисциплинарној настави старијих разреда основне школе и гимназије".

1.2. САСТАВ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ

1. ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ
   Име и презиме: др Зона Мркаљ
   Звање: редовни професор
   Ужа научна област: Српска књижевност
   Датум избора у звање: 22. 6. 2016.
   Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду

2. ЧЛАН КОМИСИЈЕ
   Име и презиме: др Предраг Петровић
   Звање: редовни професор
   Ужа научна област: Српска књижевност
   Датум избора у звање: 20. 10. 2021.

Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду

3. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: др Слађана Јаћимовић
Звање: редовни професор
Ужа научна област: Српска књижевност
Датум избора у звање: 20. 6. 2018.
Установа на којој је запослен: Учитељски факултет Универзитета у Београду

II ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА ЗА ИЗРАДУ ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1. БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Невена Лукинић је рођена 10. 5. 1994. године у Панчеву, где је завршила основну школу и гимназију као носилац Вукове дипломе. Основне академске студије (смер Српска књижевност и језик са компаратистиком) завршила је на Филолошком факултету Универзитета у Београду, одбранивши највишом оценом дипломски рад под називом „Проучавање приповедне прозе у настави по примеру приче 'Чекање' Х. Л. Борхеса", пред комисијом коју су чиниле проф. др Љиљана Бајић и доц. др Наташа Станковић Шошо. Мастер академске студије (смер Српска књижевност) завршила је на истом факултету, одбраном мастер рада „Путописи у настави књижевности" са оценом 10, пред комисијом коју су чиниле проф. др Љиљана Бајић и доц. др Наташа Станковић Шошо. Докторске академске студије (модул Српска књижевност) при Филолошком факултету Универзитета у Београду, на којем је тренутно ангажована у звању истраживач-приправник, уписала је школске 2020/2021. Укупна просечна оцена током студија била је: основне студије 9,85; мастер студије 10,00; докторске студије 10,00.

Добитник је двеју награда за постигнуте резултате у истраживачком раду: награде из Фонда „Владан Недић" за најбољи семинарски рад и одличан успех из предмета Књижевни фолклор, као и награде „Миодраг Павловић", коју додељује Катедра за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета за најбољи студентски рад из Методике наставе књижевности и српског језика. У току друге и треће године основних студија била је носилац стипендије Министарства просвете Републике Србије, док је на Мастер академским студијама била стипендиста Фонда за младе таленте Републике Србије „Доситеја".

Као студент основних и мастер академских студија Невена Лукинић је била секретар и волонтер на неколико значајних међународних научних конференција и скупова (Међународна научна конференција Комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта под називом *Актуелни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика, књижевности и култура*, Пленарно заседање Међународног комитета слависта на Филолошком факултету Универзитета у Београду и XVI међународни конгрес слависта). Такође, имала је прилику да се стручно усавршава на семинару „ИСПИТ – Изазови савременог предаваштва: иновација и традиција", као и на Четвртој летњој школи „Академије Андрић".

Као докторанд је учествовала и излагала на неколико међународних, националних и студентских конференција и скупова:

1. XIII научни скуп младих филолога *Савремена проучавања језика и књижевности* у организацији Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу, 10. априла 2021. године.

2. Међународни научни скуп *Наука и стварност* у организацији Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, 22. маја 2021. године.

3. 9. simpozij mladih slavistov *Mejniki in prelomnice v slovanskih jezikih in literaturah*, Študentska sekcija Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana 9 – 10. 12. 2021.

4. I научна конференција за младе истраживаче и докторанде *Савремени токови у изучавању језика, књижевности и културе*, у организацији Филолошког факултета Универзитета у Београду, 27. и 28. маја 2022. године.

Коаутор је Приручника за пети разред основне школе *Српски језик 5*, Е-приручника за наставни предмет Српски језик за 8. разред и Е-приручника за наставни предмет Српски језик за 4. разред гимназије, које је објавила издавачка кућа Нови Логос.

2.2. БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. Лукинић, Н. (2020). Хорхе Луис Борхес – Херменеутички изазов наставе књижевности. *Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима*. (15), 317–332. https://doi.org/10.18485/godisnjak.2020.15.16

2. Lukinić, N. (2021). Slovenija u stvaralaštvu Ive Andrića. *Slovenika: časopis za kulturu, nauku i obrazovanje*. (7), 57–73. https://doi.org/10.18485/slovenika.2021.7.1.3

3. Лукинић, Н. (2021). Од маргинализације до делимичне ревитализације – статус путописног жанра у реформисаним наставним програмима. У: Kočnik, N., Mandić, L. i Mrvič, R. (ur.). *Mejniki in prelomnice v slovanskih jezikih in literaturah*, 9. simpozij mladih slavistov (129–142). Ljubljana: Študentska sekcija Zveze društev Slavistično društvo Slovenije.

4. Лукинић, Н. (2022). Читање драме *Годо је дошао* Миодрага Булатовића кроз призму *Мита о Сизифу* Албера Камија. У: Анђелковић, М. и Секулић М. (одг. ур.). *Савремена проучавања језика и књижевности*, зборник радова са XIII научног скупа младих филолога Србије (323–344). Крагујевац: ФИЛУМ.

5. Лукинић, Н. (2022). Значај путописа у настави књижевности савременог доба. У: Марковић, Ј. (ур.). *Наука и стварност*, зборник радова са научног скупа (555–572). Источно Сарајево: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву.

Рад прихваћен за објављивање:

1. Лукинић, Н. (2023). Интерпретативне могућности приповетке *Краљевић Марко по други пут међу Србима* Радоја Домановића у наставним околностима. *Образовање и васпитање* (стари назив *Зборник радова Учитељског факултета Призрен–Лепосавић*). Лепосавић: Учитељски факултет у Призрену.

Увидом у приложену биографију и библиографију Комисија сматра да кандидаткиња мср Невена Лукинић испуњава услове за израду предложене докторске дисертације.

III ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

Име и презиме ментора: др Наташа Станковић Шошо
Звање: доцент
Датум избора у звање: 31. 5. 2022.
Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду
Ужа област научно-истраживачког рада: Српска књижевност

Радови ментора из уже научне области којој припада тема предложене дисертације:

1.	*Топос пута у српској народној бајци,* Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2006, 293 стране.
2.	*Књижевно дело Бранислава Нушића у настави*. Београд: Друштво за српски језик и

	књижевност Србије, 2019, 243 стране
3.	*Мали речник књижевних термина за основну школу*, Београд: Нови Логос, 2010, 288 страна.
4.	*Форме приповедања као интеграциони чинилац у збирци поетизоване прозе „Рани јади" Данила Киша*, „Књижевност и језик", LII/3–4, Београд, 2005, стр. 393–401.
5.	*Топос пута и његове одлике у бајци*, Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад, књига LIII, св. 1–3/2005, стр. 119–131.
6.	*Топос пута у српским и чешким бајкама*, „Славистика", Београд, књига IX, 2005, стр. 312–326.
7.	*Митопоетски модел света у поезији Десанке Максимовић*, Зборник радова *Хришћанско и паганско у поезији Десанке Максимовић*, Десанкини мајски разговори, књ. 22, Београд: Задужбина Десанке Максимовић, 2005, стр. 73–81.
8.	*Функција епитета у збирци Тражим помиловање Десанке Максимовић*, Збирка *Тражим помиловање*: зборник радова, Десанкини мајски разговори, Београд: Задужбина *Десанка Максимовић*, 2007, стр. 243-251.
9.	*Књижевно стваралаштво Мирослава Антића у настави*, зборник радова *Антићеви простори детињства*, Београд: Учитељски факултет, 2022. стр. 329–342.
10.	*Књижевно дело Бранислава Нушића у настави*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2019, 243 стране
11.	*Improving the reading competence of elementaryschool students (on the example of the novel* Hajduci *bu Branislav Nusic)*, 28. The International Scientific Conference „Educational Research and School Practice": The State, Problems and Needs of the Modern Education Community. 9.12.2022, стр. 139–145.
12.	*„Подозрительная личность" Бранислава Нушича, Вестник* Нижегородского государственного лингвистического университета им. Н.А. Добролюбова, Випуск 35, НижниЙ Новгород, 2016, стр. 114–121.
13.	*Наставно проучавање књижевног стваралаштва класика руске књижевности у основним и средњим школама Републике Србије* (Творчество русских писателей в программе восьмилетней школы в Сербии), Слово, текст, источник, Методология современного гуманитарного исследования, Сборник трудов, Материалы международной научной конференции 2-3 декабри 2020, Международная научная конференция, Министарство науки и высшего образования Российской Федерации, Российский государственый университет им. А.Н Косыгина (Технологии. Дизайн. Искусство), Институт славянской культуры, Институт славиноведения РАН), РГУ им. А.Н.Косыгина: Москва, 2020, стр. 233–245.
14.	*Повести Белкина в творчестве А.С.Пушкина* /коауторски рад са Љ. Бајић, Болдинские чтения 2019, Националный исследовательский, Нижегородский государственный университет им. Н.И.Лобачевского, Государственный литературно-мемориалыный и природный музей – заповедник А.С. Пушкина „Болдино", Нижний Новгород, 2019, стр. 211–218
15.	*Методичка гледишта на хумористичку прозу Бранислава Нушића*, *Актуелни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика, књижевности и култура* : зборник радова / Међународна научна конференција Комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта, Београд, 2018, стр. 275-288.
16.	Рецепција комедије *Народни посланик* Бранислава Нушића, Зборник Матице српске за књижевност и језик. Књ. 66, св. 1 (2018), стр. [119]-129.
17.	*Дело Бранислава Нушића у наставним програмима за основну и средњу школу*, „Књижевност и језик". LXIII/3-4, Београд, 2016, стр. 351–362.
18.	*Литерарно и театролошко читање комедије у основној школи*, Књижевност и језик, LXVII/2, год. 2020, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, уредник Вељко Брборић, ISSN 0454-0689, стр. 379–390.
19.	*Српски рјечник (1818) као методичка тема*, Колективна монографија Српска

	славистика, Радови српске делегације на XVI међународном конгресу слависта (Београд, 20-27.VIII 2018), Том II (Књижевност, култура, фолклор – питања славистике), Београд: Савез славистичких друштава Србије, стр. 469–476.
20.	*Наставна обрада народних брзалица, разбрајалица и загонетки у основној школи,* Књижевност и језик, LXVIII//2, год. 2021, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2021, стр. 407–417.
21.	*Видео-игра Баш-Челик и савремена настава српског језика,,* Наташа Станковић Шошо, Детињство, 2022/01, Година XLVIII, бр. 1, Нови Сад: Змајеве дечје игре, стр. 173–183.
22.	*Народна (усмена) књижевност у реформисаним програмима за основну школу* / Наташа Б. Станковић Шошо // Зборник радова са Међународног научног скупа *Програмске (ре)форме у образовању и васпитању – изазови и перспективе*, одржаног 20. Маја 2019, Београд: Учитељски факултет, 2020, стр. 235–249.
23.	*Допринос Вука Милатовића развоју школских уџбеника*, Методика и поетика Вука Милатовића, Зборник радова, Београд: Учитељски факултет у Београду, 2020, стр. 183-192.
24.	*Допринос Наде Милошевић Ђорђевић развоју школских публикација***,** Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета Универзитета у Београду, бр. 16, Филолошки факултет, Београд, 2021, стр. 143-153.
25.	*Рад са ученицима са посебним образовним потребама*, Школски час српског језика и књижевности, Београд: Ваша књига, 2014, Број 3–4–5, стр. 162–166.
26.	*Стваралачке активности у проучавању Нушићевог књижевног дела*, Учење и настава, Београд: Klett, Год. 2, бр. 3 (2016), стр. 475–492.

Име и презиме ментора: др Мина Ђурић
Звање: ванредни професор
Датум избора у звање: 21. 3. 2023.
Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду
Ужа област научно-истраживачког рада: Српска књижевност

1.	Мина Ђурић, *Трансмузикализација текста: музика српске модернистичке књижевности*, Београд: Савез славистичких друштава Србије, 2022.
2.	Mina Đurić, „Interdisciplinarni i intermediajalni pristupi promenama poetičkih paradigmi u srpskoj, slovenskim i svetskoj književnosti XX i XXI veka”, u: Rajna Dragićević, Dalibor Sokolović, Mina Đurić, Dejan Ajdačić, *Slovenska susretanja: jug i zapad*, Warszawa: Instytut Slawistyki Zachodniej i Południowej Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, 2021, 83–146.
3.	Мина Ђурић, „*Сапутници* на *стази поред пута*: Дучићева сагледавања српске књижевности у контексту светске уметности и културе”, у: Љубодраг Димић, Јован Делић, ур., *Јован Дучић: живот, дело, време*, Београд: САНУ, 2021, 151–173, и од 156. до 167. напомене на страницама 312–313.
4.	Мина Ђурић, „Ономатопеја у токовима модернизације књижевности 20. века”, *Књижевност и језик*, год. LXIV, бр. 3–4, 2017, 355–368.
5.	Мина Ђурић, „Фигура Уликса у поезији и поетици Милоша Црњанског”, у: Драган Хамовић, ур., *Милош Црњански: поезија и коментари*, зборник радова, Београд: Институт за књижевност и уметност, Филолошки факултет Универзитета у Београду; Нови Сад: Матица српска, 2014, 189–203.
6.	Мина Ђурић, „Интеркултуралност”, у: Петар Пијановић, ур., *Лексикон образовних термина*, прво издање, Београд: Учитељски факултет, 2014, 262–263; Мина Ђурић, „Мултикултурализам”, у: Петар Пијановић, ур., *Лексикон образовних термина*, прво издање, Београд: Учитељски факултет, 2014, 458.
7.	Mina Đurić, „The Poetics of the Novel on Urban Heterotopia: Joyce’s Dublin, Pekić’s Belgrade, Pamuk’s Istanbul”, *Joyspace: James Joyce and Space*, *Joyce Studies in Italy*, 23,

	edited by Roberto Baronti Marchiò, Editoriale Anicia s.r.l. – Roma, 2021, 59–76.
8.	Мина Ђурић, „Имаголошки приступ проучавању књижевности – *Imago/ Hidalgo*”, у: Маја Анђелковић, одг. ур., *Савремена проучавања језика и књижевности*, Зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије, књ. 2, Крагујевац: ФИЛУМ, 2013, 291–302.
9.	Мина Ђурић, „Ирскост у српској књижевности 20. века”, у: Владимир Колев, отг. ред., Тиха Бончева, Кристиян Янев, Цветанка Аврамова, Лилия Желева, Биляна Васич, Надя Радованова, Елена Дараданова, Росица Стефчева, Боряна Цветкова, Диана К. Иванова, Диляна Денчева, Емилия Македонска, редактори и съставители, *Стереотипът в славянските езици, литератури и култури*, Сборник с доклади от Четиринадесетите международни славистични четения (София, 26–28 април 2018 г.), Том II, *Литературознание. Културология. Антропология. Фолклористика*, София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 2019, 149–157.
10.	Мина Ђурић, „Данојлићева тумачења *ирства* у Јејтсовим делима”, у: Емир Кустурица, гл. и одг. ур., Милош Ковачевић, ур. едиције, *Стваралаштво Милована Данојлића – поезија, проза и есејистика* (Радови са научног скупа *Стваралаштво Милована Данојлића – поезија, проза и есејистика*, одржаног 3. и 4. јула 2021. године), Андрићград: Андрићев институт, 2022, 75–96.

Комисија сматра да доц. др Наташа Станковић Шошо и проф. др Мина Ђурић испуњавају све услове за менторе ове докторске дисертације за област Српска књижевност.

IV ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНЕ ТЕМЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

4.1. ФОРМУЛАЦИЈА НАСЛОВА ТЕМЕ

С обзиром на подручја научног истраживања која кандидаткиња наводи у образложењу пријављене теме, предложени наслов докторске дисертације је на одговарајући начин артикулисан и усклађен са облашћу Српска књижевност – Методика наставе књижевности и Српска књижевност 20. века, које се проучавају на нашем Факултету. Насловом је назначен широк распон истраживања, а то је у складу са разноврсношћу путописа српске књижевности 20. века, који су предмет тумачења рада у основношколској и средњошколској настави и који представљају примарну грађу за израду дисертације. Осим тога, општи карактер наслова говори у прилог тежњи кандидаткиње да пружи целовит увид у путописе српске књижевности 20. века у савременој интердисциплинарној настави старијих разреда основне школе и гимназије.

4.2. ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА

У средишту пажње предложеног рада налази се српска путописна књижевност 20. века и њено изучавање у старијим разредима основне школе и гимназији, са настојањем да се испитају могућности тумачења путописног жанра у настави која тежи да буде савременог интердисциплинарног карактера. Будући да се проблем истраживања налази у оквиру наставног поља проучавања, актуелни програми наставе и учења представљају основни критеријум за одабир предметне грађе у предложеном раду. Стога ће истраживачки корпус дисертације кандидаткиње, када је реч о старијим разредима основне школе, чинити следећи путописи: *У царству гусара* Михаила Петровића Аласа, *Седам мора и три океана* Јелене Димитријевић / *Наша небеса* („Крф, Плава гробница”) Милоша Црњанског и *Африка* Растка Петровића. Са друге стране, правилницима

о плану и програму наставе и учења за гимназију предвиђено је изучавање *Градова и химера* Јована Дучића / крфских путописа Милоша Црњанског („Хаџилук на Крф, до Плаве гробнице", „Видо, острво смрти" и „Гробља Србије на Крфу"). Премда је опсег предложеног истраживања ограничен на изучавање поменутих дела, рад ће се посебно осврнути и на поједине путописе који се чине погодним за наставну интерпретацију, па у том смислу представљају могућност за обогаћивање наставне праксе и постојећег курикулума.

Како се тезом жели показати да је путопис онај жанр који сложеношћу своје природе омогућава и, заправо, изискује да му се приступи из перспективе више научних дисциплина, односно да као наставно средство има снажан методички потенцијал и употребну вредност у настави која би била интердисциплинарна, основу теоријско-методолошког полазишта у раду кандидаткиње чини неколико изабраних приступа. Наиме, имајући у виду да се у делима путописног карактера обликује слика виђеног и доживљеног на путу, те да је овај жанр најчешће место сусрета култура, читање изабраних путописа биће дато кроз призму компаративних и културолошких истраживања, односно предметна грађа ће бити тумачена са становишта имагологије и аспеката интеркултуралности. Осим што поменута гледишта одговарају садржини предмета изучавања, она су изабрана и стога што су и сама, у већој или мањој мери, интердисциплинарна. Иако је њихова употреба у том погледу оправдана, потребно је скренути пажњу на то да ће се наведени приступи у овом раду примењивати у наставном процесу, што унеколико сужава опсег могућности и крајња достигнућа која изабрана теоријска гледишта могу да понуде и остваре. Прилагођавајући се, дакле, узрасту ученика, њиховом искуству, знањима и достигнућима, интердисциплинарна, имаголошка/интеркултурална наставна читања и тумачења путописа српске књижевности 20. века у интерпретацијама кандидаткиње биће усмерена на дијалог различитих култура, анализу слика о народима и њиховим обичајима, као и на услове настанка аутоимажа и хетероимажа, те поступке путем којих се они граде у књижевном тексту. Будући да се представе о другима и свему што би се могло означити другачијим од „нашег" најчешће заснивају на стереотипу, њиховом анализом у ученичкој свести ће се постепено развијати вештине за препознавање предрасуда и њихово савладавање, што ће најзад водити ка образовању интеркултурално компетентног грађанина савременог доба.

Осим путем плуралитета теоријских гледишта која ће се примењивати у наставном изучавању путописа српске књижевности 20. века, тежња ка интердисциплинарности, означеној у предложеном наслову дисертације, остваривање се и кроз одређена полазишта методике наставе књижевности. Ту, пре свега, кандидаткиња има у виду значај који наставна методологија придаје успостављању хоризонталне и вертикалне, те унутарпредметних и међупредметних корелација. Пошавши од идеје да се повезивањем садржаја различитих школских предмета ствара могућност да настава буде интердисциплинарна, а уз претпоставку да је путопис онај жанр који има изузетне корелативне потенцијале, кандидаткиња ће дисертацијом испитати у којој мери путописи српске књижевности 20. века корелирају са садржајима других наставних предмета који су својом тематиком у мањој или већој мери блиски предмету Српски језик и књижевност. Предлозима за њихово функционално повезивање (тематски часови, пројектна и проблемска настава), те увођењем интермедијалности путем стваралачких активности свих учесникâ наставног процеса кандидаткиња ће показати да су путописи српске књижевности 20. века нарочито погодно наставно средство за реализацију савремене интердисциплинарне наставе која школском градиву приступа интеграцијом више различитих научних области и дисциплина, развијајући притом међупредметне компетенције ученика.

4.3. ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ

На основу циљева истраживања и кључних задатака дисертације коју је кандидаткиња предложила произилазе и следеће радне хипотезе. Најпре, рад полази од претпоставке да је путописни жанр и те како погодан за интердисциплинарна проучавања у наставном контексту. Провера ове хипотезе испитаће се на основу примењивости изабраних интердисциплинарних приступа (имагологија, интеркултуралност) у проучавању путописа српске књижевности 20. века, као и употребом корелацијско-интеграцијског система, којим ће се стећи увид у то у којој мери путопис може да оствари корелацију са садржајима других наставних предмета. Следећа значајна претпоставка за рад јесте та да путопис није у довољној мери заступљен у школским програмима, те је стога његов наставни потенцијал недовољно искоришћен, што ће се проверити квантитативном и квалитативном анализом некадашњих и актуелних програма наставе и учења. Када је реч о читалачким интересовањима ученика, почетна хипотеза кандидаткиње је та да ученици, услед сложености природе путописног жанра који захтева сталну мисаону ангажованост и напредне читалачке вештине, неће бити посебно заинтересовани за читање путописа српске књижевности 20. века, што ће се испитати анкетирањем ученика. Најзад, важна претпоставка на којој се дисертација заснива јесте та да путопис као наставно штиво има непроцењив значај у целокупном образовању ученика савременог доба, што ће се у току истраживања проверавати из угла циљева општег образовања и васпитања постављених у законским правилницима, затим на основу степена развоја компетенција приликом читања и тумачења путописа (читалачка, социокултурна, интеркултурална, компетенција за целоживотно учење и др.), као и образовних исхода који се остварују њиховим наставним изучавањем.

4.4. ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА И ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Основни циљ овог истраживања јесте да испита интердисциплинарни потенцијал путописа српске књижевности 20. века у настави старијих разреда основне школе и гимназије, односно да размотри њихове могућности проучавања у савременој интердисциплинарној настави. Осим тога, рад има тежњу да анализира заступљеност путописа у програмима наставе и учења, као и да истражи на који начин и у ком обиму су путописи присутни у школским уџбеницима, не би ли се тиме утврдио статус путописног жанра у образовном систему. У вези са тим, један од значајних задатака истраживања биће и провера заинтересованости и мотивисаности ученика за читање, разумевање и доживљавање српске путописне литературе 20. века. Напослетку, радом се настоји указати на васпитни, образовни и функционални значај који се остварује интердисциплинарним наставним изучавањем путописне књижевности 20. века.

Имајући у виду циљеве и хипотезе истраживања, очекује се да ће предложена дисертација допринети формирању другачије образовне политике у којој ће бити препознат потенцијал путописног жанра за проучавања у савременој интердисциплинарној настави, те да ће се тако у читавом образовном систему подићи свест о значају путописа као наставног штива, као и о важности успостављања интеркултуралног дијалога, неговању и поштовању различитости и превазилажењу граница. Такође, увођењем иновативнијих приступа у наставно изучавање путописа српске књижевности 20. века, те успостављањем међупредметних корелација које би ученицима могле бити интересантне, предвиђа се да ће порасти и читалачко интересовање ученика за тумачење и доживљавање путописне прозе. Насупрот томе, кандидаткиња сматра да је мало вероватно да ће ово истраживање резултирати променама у програмима наставе и учења, будући да се њихово реформисање недавно завршило, али се као један од резултата рада може очекивати појачана ангажованост наставника који би у оквиру факултативне наставе интегрисали путописна дела. Напослетку, планираним истраживањем предвиђа се да ће оно дати значајан допринос у наставном изучавању српске путописне књижевности 20. века, те да ће поставити темељ за даља проучавања која би обухватила и универзитетску наставу.

4.5. ПЛАН РАДА И МЕТОДЕ ИСТРАЖИВАЊА

Узевши у обзир обим и сложеност предмета тезе, истраживање ће се одвијати у неколико етапа, при чему би се у свакој од њих, у зависности од конкретне предметне грађе, применио онај метод истраживања који природи теме поглавља највише одговара.

На композиционом плану гледано, дисертацију би, поред уводних и закључних поглавља, чинило неколико већих целина. На самом почетку би се књижевноисторијским методом приказао развој путописног жанра у историји светске и српске књижевности, представиле би се поетичке одлике путописа и указало би се на његово место у оквирима научног проучавања.

Следећом целином би се обухватило изучавање путописног жанра у образовном систему. У оквиру овог дела дисертације анализирао би се статус путописа у настави, и то тако што би се најпре испитали програми наставе и учења за старије разреде основне школе и гимназије из предмета Српски језик и књижевност. Упоређивањем пређашњих и актуелних правилника у први план би се истакле промене које су с временом настајале у обиму и избору путописне грађе као школског садржаја, чиме би се отворила могућност да се размотре услови који су утицали на такве модификације, односно да се критички сагледа (не)оправданост интегрисања или пак избацивања одређеног путописног дела из курикулума. Како би се коначно утврдило место путописне књижевности у образовном систему, прибегло би се и испитивању примарних наставних средстава (школски уџбеници), анализи њиховог приступа путописима српске књижевности 20. века, као и пропратне дидактичко-методичке апаратуре. На крају ове целине би се аналитичко-синтетичким и компаративним методом сагледао статус путописног жанра у настави, историји српске књижевности и научној критици, те би се успоставиле извесне паралеле међу наведеним областима.

Наредном етапом истраживања испитале би се могућности проучавања путописа у савременој интердисциплинарној настави, која би заправо подразумевала интеграцију иновативнијих научних дисциплина, конкретно имагологије и интеркултуралности. Стога би се најпре представио њихов развој, након чега би се, увидом у главне концепте и начела, стекли услови за испитивање могућности које изабрани интердисциплинарни приступи имају у образовном систему Републике Србије, односно у настави Српског језика и књижевности. У ту сврху би се, поред програма наставе и учења за старије разреде основне школе и гимназије, испитали и закони о образовању, као и *Стратегија развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године*. Анализом наведених законских аката и регулатива добили би се резултати о томе у којој мери образовна политика Републике Србије придаје значај оним питањима која су блиска интересовањима имаголошких и интеркултуралних студија, а реч је о дијалогу култура, културним разликама, њиховом прихватању и спречавању дискриминација заснованих на етничким, расним, верским, културним и другим облицима различитости. Оваквим видом анализе маркирало би се тренутно стање, као и развојне перспективе, али и ограничења у погледу инкорпорирања изабраних приступа у наставно проучавање путописа које тежи да буде интердисциплинарно. На основу добијених резултата задржало би се, углавном, на пољу дескрипције и теоријских увида, због чега би се у следећем поглављу предложене дисертације на примерима путописа српске књижевности 20. века који се налазе у програмима наставе и учења испитала делотворност практичне примене одабраних научних дисциплина.

Имајући претходно изнето у виду, пето по реду поглавље природно би се надовезало на претходно и било би апликативне природе. Оно би представљало окосницу дисертације јер би се у њему у средишту интересовања поставила читања и тумачења српске путописне књижевности 20. века у савременој интердисциплинарној настави. Као увод у средишњи проблем овог поглавља представили би се најпре циљеви наставног проучавања путописа и избор методичких радњи и поступака који се могу применити приликом обраде путописног жанра. Након тога би се испитало на који се начин и у којој мери, из угла методике наставе књижевности и језика, могу применити

имаголошки и интеркултурални приступ у анализи путописа српске књижевности 20. века у основној школи и гимназији. То значи да би се на конкретним примерима, односно оним путописним остварењима која се налазе у актуелним програмима, осмислиле наставне ситуације које би омогућиле ученицима да, на ширем плану, препознају уметничку вредност путописне прозе, односно да, на ужем плану, уоче на који се начин културе различитих народа и простора сусрећу у делима путописне жанровске оријентације, којим се поступцима граде представе о њима, као и о култури којој се припада, те да ли су такве представе стереотипне или не. На тај начин би индуктивним путем у ученичкој свести дошло до развијања критичког мишљења које би каузално водило ка спречавању различитих видова дискриминације и манипулације у будућности. Увођење савременијих (интердисциплинарних) приступа у анализи књижевног дела (путописа) представљало би подстицај и извориште мотивације како за ученике, тако и за наставнике. Иновативна теоријска гледишта ученицима би пружила прилику да уоче да се изучавању путописне прозе у српској књижевности 20. века може приступити и са становишта које није искључиво традиционално, док би наставницима дало могућност да организују наставу која би била савременог интердисциплинарног карактера.

Таква настава била би превасходно проблемска и тематска, што значи да би се у понуђеним методичким предлошцима интерпретација организовала око једног или више сложених питања која би се анализирала са становишта имагологије и интеркултуралности. Домети ових интердисциплинарних приступа свакако не би били исти у свим наставним ситуацијама, како због природе самог књижевног дела, тако и због узраста ученика. Примера ради, наставна обрада путописа *У царству гусара* Михаила Петровића Аласа у петом разреду основне школе кретала би се превасходно у смеру откривања поетике *научног* путописа као текста који има значајну образовну улогу, при чему би се у току анализе повремено указивало и на поступке путем којих се описују егзотични простори и граде слике о урођеницима/Европљанима, па би се на тај начин зашло и у домене имаголошког и постколонијалног читања, а дотакли би се и аспекти интеркултуралности.

Приликом анализе путописа „Крф, Плава гробница" Милоша Црњанског у седмом разреду основне школе испитала би се улога путописног жанра у изградњи и јачању националног идентитета код ученика. Будући да запис о Крфу Милоша Црњанског сведочи о трагичном страдању српских војника, али и о томе да је држава занемарила гробове својих јунака и самим тим њихов подвиг и жртву коју су поднели за своју земљу и свој народ, у наведеном тексту се налазе подстицајне околности за уочавање оних облика понашања који се према сопственој традицији односе тако да је угрожавају, што ће код ученика развити критички став и у њиховој свести активирати значај неговања културног наслеђа. Са друге стране, за боље разумевање традиције свога народа и развој одговорног односа према њој, гимназијски програми пружају могућност за реализацију тематски организоване наставе о „Плавим гробницама" српске књижевности, у оквиру које се анализирају начини афирмације националних вредности у крфским путописима Милоша Црњанског и њиховом дијалогу са текстовима различитих жанровских одређења.

Идући ка вишим разредима основне школе, могућности за савремена интердисциплинарна проучавања путописа српске књижевности 20. века се повећавају, па се тако пред ученике седмог разреда поставља путопис Јелене Димитријевић *Седам мора и три океана*, који се може читати и у постколонијалном кључу. У опсервацијама односа Истока и Запада, који се узима као интегративни фактор наставне интерпретације, светска путница недвосмислено даје предност Истоку, критикујући притом аспекте западне цивилизације и остатке империјализма и колонијализма. Утицаји Запада из перспективе путнице огледају се у директним и индиректним покушајима европеизације источних народа и њихових држава на готово свим нивоима материјалне и нематеријалне културе – од изгледа улица, преко музике и плеса, женске моде и облачења, трговине (робом, али и музејским експонатима), па све до питања која се тичу независности источних народа, њихове просвећености (посебно жена) и социјалне неједнакости. Осим путнице,

релације Исток–Запад посматрају се и из угла сапутника Јелене Димитријевић, међу којима има истомишљеника, али и оних који су заговорници империјалистичких уверења. У таквом једном динамичном споју различитих виђења Оријента, ученици уочавају и разликују представе о источним народима које су произвели колонизатори, преиспитују их и критички разматрају, да би напослетку довели у питање оправданост супериорности једне државе над другом, односно тековине колонијализма и империјализма.

У сличном маниру у ком би се тумачио путопис Јелене Димитријевић предлог дисертације је да се анализира и *Африка* Растка Петровића. Наиме, у средишту интерпретативног модела наставног изучавања *Африке* поставио би се сусрет култура, а како сваки сусрет представља могућност за спознају себе и „другог", приликом анализе овог путописа испитало би се да ли и у којој мери долази до међусобног разумевања између путописца, Европљанâ које среће на свом путовању и афричких племена. Читајући *Африку*, ученици ће имати прилику да се упознају са деловима континента које би ређе ко од њих могао у стварности да посети, те ће читање овог путописа уједно бити и путовање на ком ће се сазнавати о афричкој материјалној и нематеријалној култури које су у великој мери другачије од европских, што ће у ученичкој свести развијати мисао о постојању различитих културних традиција које треба поштовати и са којима треба ступати у интеркултурални дијалог. Будући да је реч о сусрету европске и афричке културе, перспективе тумачења свакако ће залазити и у домене постколонијалне критике, па ће се ученичка пажња непрестано усмеравати на путопишчеве амбивалентне представе о Африци. Наиме, премда путописац неретко потпада под утицаје колонијалних стереотипа, то бива у великој мери релативизовано његовом критиком покушаја европеизације афричких народа, и пре свега опчињеношћу афричким континентом која посебно долази до изражаја у поетизованим описима тропске природе, као и у задивљености над лепотом афричких народа, њиховог тела и наглашене чулности.

Нешто другачију перспективу Африке има Јован Дучић на почетку свог путописног *Писма из Египта*, које се налази у оквиру *Градова и химера*, а анализираће се и у овој дисертацији. Његов поглед на ову афричку земљу превасходно се препознаје као поглед Европљанина и производ устаљених европских стереотипа који, када говоре о Африци, у први план истичу категорије као што су *примитивно* и *дивље*. У том смислу, ово Дучићево писмо испоставља се као илустративни пример на којем би ученици могли да уоче механизме функционисања колонијалних стереотипа, њиховог настанка и ширења. Међутим, како читање одмиче, примећује се да Дучић није непомирљив у својим ставовима, те да се његов угао посматрања премешта из центра ка маргини, па се тако у први план истичу величанственост египатског неба, раскош и чудесност ове земље, те лепота и генијалност египатске уметности. Такође се увиђа да је путописац и те како свестан на који начин функционишу односи између колонизатора и колонизованог, што се најбоље види у описима начина деловања друштвеног и државног поретка у Египту, па се у том смислу закључује да и код Јована Дучића, као и код Растка Петровића, постоје извесна удаљавања од центра опредмећеног у Европи, што доводи до стварања амбивалентних представа Истока у путописима поменутих писаца. Осим слике Истока, међутим, у осталим путничким писмима Јована Дучића наилази се и на прегршт устаљених представа о европским народима, због чега су *Градови и химере*, у целости гледано, готово незаобилазно штиво имаголошких читања и преиспитивања, која су и стављена у средиште наставног изучавања Дучићеве путописне прозе у овом раду. Приликом анализе *Градова и химера* ученици тумаче однос страног и домаћег, хетероимаже и аутоимаже, поступке посредовања слика путем књижевног текста и, најзад, испитују вредносне категорије које путописац успоставља у овом делу.

Будући да се средишњим поглављем дисертације испитују могућности тумачења путописа српске књижевности 20. века у савременој интердисциплинарној настави, овим сегментом предложене тезе обухватиће се и успостављање низа корелација између садржаја истог (унутарпредметна корелација) и различитих школских предмета (међупредметна корелација). Како

се у оквиру интердисциплинарне наставе тежи интеграцији и синтези, односно прожимању знања која ученици поседују из више наставних области, у овом делу истраживања предложиће се конкретне методичке ситуације у тумачењу путописа српске књижевности 20. века, осмишљене тако да у везу доведу тематски сродна питања, али и да поставе одређени проблем у чије ће се решавање укључити првенствено ученици, као и наставници других школских предмета, формирајући пројектни тим. Да образовни систем Републике Србије иде у смеру креирања наставе која на овај начин приступа школским садржајима, сведочи чињеница о постојању програма слободних наставних активности у старијим разредима основне школе, односно изборних програма у гимназијама, који су интердисциплинарног карактера и тематски конципирани. Управо садржаји ових предмета пружају могућност за развијање динамичне наставе која укључује више наставних области и предмету анализе приступа синтезом различитих дисциплина, метода и облика рада. Повезивањем њихових садржаја са садржајима изабраних путописа не само што ће се обогатити постојећа наставна пракса већ ће се уједно показати и то да су интердисциплинарне перспективе путописа српске књижевности 20. века у наставној обради вишеструке и, самим тим, за процес наставе оплемењујуће.

Са тим у вези биће и наредни сегмент петог поглавља предложене дисертације који је посвећен стваралачким активностима у савременом интердисциплинарном наставном проучавању српске путописне књижевности 20. века. У оквиру ове целине понудили би се облици рада у чијем би деловању првенствено учествовали ученици, док би наставници били у улози подстрекивача њихове креативности. Неке од предложених активности могле би се реализовати и на редовној настави, док би већина њих своју примену нашла у раду у секцијама (литерарна, ликовна, филмска, реторичка и др.). На тај начин би се у наставни процес укључили различити медији (интермедијалност у настави), чему ће бити посвећена посебна пажња у раду, као и разноврсне научне области, чиме би се, свеукупно гледајући, остварила почетна замисао тезе, а то је да путописи српске књижевности 20. века и те како имају потенцијала да се читају и тумаче у савременој интердисциплинарној настави. Избором креативних и осавремењених модела рада осим што би се и предмету проучавања приступило приљежније, ученицима би се дала могућност да испоље индивидуалне вештине и интересовања, као и да се појачано мисаоно ангажују. На тај начин би цео наставни процес био знатно унапређен – наставу би учинио истраживачки и стваралачки продуктивнијом, и приближио би је захтевима савременог доба.

Шесто поглавље дисертације усредсредило би се на могућности обогаћивања постојеће наставне праксе. У оквиру ове целине понудили би се предлози за читање и тумачење путописних дела која се тренутно не налазе у програмима, али чија би употреба била и те како функционална и оправдана, и, у извесном погледу, изазовна, како за ученике тако и за наставнике.

Напослетку, последња етапа истраживања подразумевала би анкетирање ученика којим би се испитао њихов доживљај српске путописне књижевности 20. века у савременој интердисциплинарној настави. У том погледу, у овом делу дисертације применили би се методи квантитативне и квалитативне анализе, статистичке обраде података, али и метод рецепционизма. Осим што би се тиме добили резултати о читалачким интересовањима и компетенцијама ученика, на тај начин би се и у практичном погледу испитали евентуални разлози за (не)довољну заступљеност путописа у наставној пракси, што би могло да буде посебно подстицајно за развијање иновативнијих модела наставе, међу којима је свакако и интердисциплинарна настава.

На основу наведеног дескриптивног плана истраживања, кандидаткиња је предложила и следећи оквирни нацрт поглавља:

1. Увод
2. Путопис у књижевноисторијској перспективи
3. Путописи у образовном систему
    3.1. Путописи у програмима наставе и учења
        3.1.1. Старији разреди основне школе

3.1.2. Гимназија

3.2. Путописи у школским уџбеницима

3.2.1. Старији разреди основне школе

3.2.2. Гимназија

3.3. Статус путописног жанра у настави, историји српске књижевности и научној критици – паралеле

4. Могућности проучавања путописа у савременој интердисциплинарној настави

4.1. (Књижевна) имагологија

4.1.1. Формирање (књижевне) имагологије као научне дисциплине

4.1.2. Имаголошко читање путописа

4.1.3. (Књижевна) имагологија у настави Српског језика и књижевности – могућности и перспективе

4.2. Интеркултуралност

4.2.1. Концепти интеркултуралности

4.2.2. Интеркултуралне компетенције

4.2.3. Интеркултуралност у настави Српског језика и књижевности – могућности и перспективе

5. Читање и тумачење путописа српске књижевности 20. века у савременој интердисциплинарној настави

5.1. Циљеви наставног проучавања путописне књижевности

5.2. Методичке радње и поступци у наставној обради путописа

5.3. Наставна интерпретација путописа *У царству гусара* Михаила Петровића Аласа: какве путописе пишу научници?

5.4. Крфски путописи Милоша Црњанског – од основношколског ка средњошколском читању

5.4.1. Улога путописног жанра у изградњи националног идентитета у старијим разредима основне школе

5.4.2. „Плаве гробнице” српске књижевности – тематска настава у гимназији

5.5. Исток и Запад из позиције светске путнице Јелене Димитријевић – *Седам мора и три океана* у наставном контексту

5.6. Сусрет култура и разумевање „другог” у наставној обради *Африке* Растка Петровића

5.7. Слике „градова-душе” и њихових народа – имаголошко читање *Градова и химера* Јована Дучића

5.8. Корелативни потенцијали путописног жанра у савременој интердисциплинарној настави

5.8.1. Путописи српске књижевности 20. века као полазиште за унутарпредметне и међупредметне корелације – старији разреди основне школе

5.8.2. Путописи српске књижевности 20. века као полазиште за унутарпредметне и међупредметне корелације – гимназија

5.9. Стваралачке активности у савременом интердисциплинарном наставном проучавању путописа српске књижевности 20. века

5.9.1. Интермедијалност у настави

5.9.1.1. Прилози и репортаже са путовања

5.9.1.2. Географске карте и мапе путовања

5.9.1.3. Утисци са путовања на блогу

5.9.1.4. Илустровани путописни речници: моде, хране, обичаја, фауне, флоре…

5.9.2. Ученик путописац – доживљаји са путовања у форми путописа
5.9.3. Школске екскурзије
5.9.4. Културне шетње
5.9.5. Дебате о поштовању различитости

6. Изазови наставне интерпретације – предлози за обогаћивање наставне праксе
7. Ученичка рецепција путописа српске књижевности 20. века у савременој интердисциплинарној настави
7.1. Циљеви истраживања, хипотезе и очекивани резултати
7.2. Методологија истраживања
7.3. Резултати истраживања
7.4. Закључна разматрања о спроведеном истраживању
8. Закључак
9. Литература
10. Прилози

4.6. ПРЕЛИМИНАРНИ СПИСАК ЛИТЕРАТУРЕ

Кандидаткиња је приликом пријаве тезе приложила и следећи прелиминарни списак литературе.

Примарни извори:

1. Димитријевић, Ј. (1940). *Седам мора и три океана: путем око света*, књ. 1. Београд: Државна штампарија Краљевине Југославије.
2. Димитријевић, Ј. (2020). *Седам мора и три океана*, књ. 2. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, Народна библиотека Србије.
3. Дучић, Ј. (1969). *Градови и химере*. Сарајево: Свјетлост.
4. Петровић, М. (1961). *У царству гусара*. Београд: Просвета.
5. Петровић, Р. (1930). *Африка*. Београд: Геца Кон.
6. Црњански, М. (1995). *Путописи 2. Путевима разним*. Београд: Задужбина Милоша Црњанског, БИГЗ, СКЗ, Lausanne, L'Age d'Homme.

Закони и акти о образовању:

1. *Стратегија развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године* (2021). Службени гласник Републике Србије, год. LXXVII, бр. 63, 4–48.
2. *Закон о основама система образовања и васпитања* (2021). Службени гласник Републике Србије, бр. 129.
3. *Закон о основном образовању и васпитању* (2021). Службени гласник Републике Србије, бр. 129.
4. *Закон о средњем образовању и васпитању* (2021). Службени гласник Републике Србије, бр. 129.

Програми наставе и учења

Старији разреди основне школе:

1. *Правилник о наставном плану и програму основног образовања и васпитања, Програм образовања и васпитања за I и V разред основне школе из предмета Српскохрватски језик* (1990). Службени гласник Социјалистичке Републике Југославије – Просветни гласник, год. XXXIX, бр. 4, 2–6.
2. *Програм образовања и васпитања за II, III, IV, VI, VII и VIII разред основне школе из предмета Српскохрватски језик* (1991). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. XL, бр. 2, 1–17.
3. *Правилник о изменема и допунама Правилника о наставном плану и програму основног образовања и васпитања за предмет Српски језик* (1996). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. XLV, бр. 6, 1–2.
4. *Наставни програм за пети и шести разред основног образовања и васпитања из предмета Српски језик* (2006). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LV, бр. 6, 2–11.
5. *Правилник о изменама Правилника о наставном плану и програму основног образовања и васпитања из предмета Српски језик за седми и осми разред* (2006). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LV, бр. 9, 1–9.
6. *Наставни програм за пети разред основног образовања и васпитања из предмета Српски језик* (2007). *Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник*, год. LVI, бр. 6, 3–11.
7. *Наставни програм за шести разред основног образовања и васпитања из предмета Српски језик* (2008). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LVII, бр. 5, 1–9.
8. *Наставни програм за седми разред основног образовања и васпитања из предмета Српски језик* (2009). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LVIII, бр. 6, 1–6.
9. *Наставни програм за осми разред основног образовања и васпитања из предмета Српски језик* (2010). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LIX, бр. 2, 13–23.
10. *Правилник о изменама и допунама Правилника о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања из предмета Српски језик и књижевност* (2017). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXVI, бр. 9, 2–8.
11. *Програм наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања из предмета Српски језик и књижевност* (2018). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXVII, бр. 15, 78–84.
12. *Програм наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања из предмета Српски језик и књижевност* (2018). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXVII, бр. 15, 271–276.
13. *Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања из предмета Српски језик и књижевност* (2019). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXVIII, бр. 5, 61–68.
14. *Програм наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања из предмета Српски језик и књижевност* (2019). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXVIII, бр. 11, 63–70.

15. *Правилник о допунама Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања* (2021). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXX, бр. 17, 1–42.
16. *Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања* (2021). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXX, бр. 17, 42–58.
17. *Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања* (2021). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXX, бр. 17, 58–74.

Гимназија:

1. *Програм образовања за I разред гимназије из предмета Српскохрватски језик и књижевност* (1990). Службени гласник Социјалистичке Републике Србије – Просветни гласник, год. XXXIX, бр. 5, 7–8.
2. *Програм образовања и васпитања за II, III и IV разред гимназије из предмета Српскохрватски језик и књижевност* (1991). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. XL, бр. 3, 1–14.
3. *Правилник о изменама и допунама правилника о наставном плану и програму за гимназију* (2011). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LX, бр. 7, 12–27.
4. *Правилник о наставном плану и програму за обдарене ученике у Филолошкој гимназији* (2017). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXVI, бр. 1, 11–29.
5. *Програм наставе и учења за први разред гимназије из предмета Српски језик и књижевност* (2018). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXVII, бр. 12, 95–102.
6. *Програм наставе и учења за други разред гимназије из предмета Српски језик и књижевност* (2019). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXVIII, бр. 8, 7–19.
7. *Програм наставе и учења за први разред гимназије из предмета Српски језик и књижевност* (2020). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXIX, бр. 4, 6–14.
8. *Програм наставе и учења за други разред гимназије из предмета Српски језик и књижевност* (2020). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXIX, бр. 4, 180–192.
9. *Програм наставе и учења за трећи и четврти разред гимназије из предмета Српски језик и књижевност* (2020). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXIX, бр. 4, 414–447.
10. *Програм наставе и учења гимназије за ученике са посебним способностима за филолошке науке из предметâ Српски језик и Књижевност за први разред* (2020). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXIX, бр. 7, 44–56.
11. *Правилник о изменама Правилника о плану и програму наставе и учења за гимназију из предмета Српски језик и књижевност за други разред гимназије*

(2020). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXIX, бр. 12, 1–14.
12. *Правилник о изменама Правилника о плану и програму наставе и учења за гимназију из предмета Српски језик и књижевност за трећи разред гимназије* (2020). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXIX, бр. 12, 14–34.
13. *Правилник о изменама Правилника о плану и програму наставе и учења за гимназију из предмета Српски језик и књижевност за четврти разред гимназије* (2020). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXIX, бр. 12, 34–50.
14. *Програм наставе и учења за други разред гимназије за ученике са посебним способностима за филолошке науке из предметâ Српски језик и Књижевност* (2021). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXX, бр. 6, 28–39.
15. *Програм наставе и учења за трећи разред гимназије за ученике са посебним способностима за филолошке науке из предметâ Српски језик и Књижевност* (2022). Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, год. LXXI, бр. 10, 10–21.

Уџбеничка литература:

Старији разреди основне школе:

1. Бабуновић, С. и Манојловић, М. (2018). *Читанка: српски језик и књижевност за пети разред основне школе*. Београд: Eduka.
2. Божић, С. и др. (2019а). *Похвала*: читанка за пети разред основне школе. Београд: Герундијум.
3. Божић, С. и др. (2019б). *Изазов*: читанка за шести разред основне школе. Београд: Герундијум.
4. Божић, С. и др. (2020). *Одсјај*: читанка за седми разред основне школе. Београд: Герундијум.
5. Божић, С. и др. (2021). *Аплауз*: читанка за осми разред основне школе. Београд: Герундијум.
6. Бошковић, З. и Шиповац, М. (2019). *Читанка 5*. Српски језик и књижевност за пети разред основне школе. Београд: БИГЗ школство.
7. Бошковић, З. и Шиповац, М. (2020). *Читанка 7*. Српски језик и књижевност за седми разред основне школе. Београд: БИГЗ школство.
8. Бошковић, З. и Шиповац, М. (2021). *Читанка 8*. Српски језик и књижевност за осми разред основне школе. Београд: БИГЗ школство.
9. Влаховић, Г. и Влаховић, Ј. (2020). *Читанка: српски језик и књижевност за седми разред основне школе*. Београд: Eduka.
10. Журић, Ј. (2019). Читанка *У трагању за плавом звездом*: српски језик и књижевност за шести разред основне школе. Београд: Eduka.
11. Јерков, А., Колаковић, К. и Петровић, А. (2019а). *Читанка*. Српски језик и књижевност за пети разред основне школе. Београд: Вулкан издаваштво.
12. Јерков, А., Колаковић, К. и Петровић, А. (2019б). *Читанка*. Српски језик и књижевност за шести разред основне школе. Београд: Вулкан издаваштво.

13. Јерков, А., Колаковић, К. и Петровић, А. (2019в). *Читанка*. Српски језик и књижевност за седми разред основне школе. Београд: Вулкан издаваштво.
14. Јерков, А., Петровић А. и Колаковић К. (2020). *Читанка*. Српски језик и књижевност за осми разред основне школе. Београд: Вулкан издаваштво.
15. Јовић, М. и Журић, Ј. (2018). *Читанка: српски језик и књижевност за пети разред основне школе*. Београд: Eduka.
16. Јовић, М. и Журић, Ј. (2021). Читанка *Магија читања*: српски језик и књижевност за осми разред основне школе. Београд: Eduka.
17. Маринковић, С. и Марковић, С. (2018). *Читанка за пети разред основне школе*. Београд: Креативни центар.
18. Маринковић, С. и Марковић, С. (2019). *Читанка за шести разред основне школе*. Београд: Креативни центар.
19. Маринковић, С. и Марковић, С. (2020а). *Читанка за седми разред основне школе*. Београд: Креативни центар.
20. Маринковић, С. и Марковић, С. (2020б). *Читанка за осми разред основне школе*. Београд: Креативни центар.
21. Милошевић, М. (2018). *Читанка за пети разред основне школе*. Београд: Завод за уџбенике.
22. Милошевић, М. (2019). *Читанка за српски језик за шести разред основне школе*. Београд: Завод за уџбенике.
23. Милошевић, М. (2020). *Читанка за седми разред основне школе*. Београд: Завод за уџбенике.
24. Милошевић, М. (2021). *Читанка за српски језик за осми разред основне школе*. Београд: Завод за уџбенике.
25. Мркаљ, З. и Несторовић, З. (2018). *Расковник*. Читанка за пети разред основне школе. Београд: Klett.
26. Мркаљ, З. и Несторовић, З. (2019). *Извор*. Читанка за шести разред основне школе. Београд: Klett.
27. Мркаљ, З. и Несторовић, З. (2020а). *Плетисанка*. Читанка за седми разред основне школе. Београд: Klett.
28. Мркаљ, З. и Несторовић, З. (2020б). *Цветник*. Читанка за осми разред основне школе. Београд: Klett.
29. Радуловић, О., Станић, М. и Ђурчић, О. (2018). *Од злата јабука – Читанка*. Српски језик и књижевност за пети разред основне школе. Београд: БИГЗ школство.
30. Станковић Шошо, Н. (2020). *Уметност речи*. Читанка за осми разред основне школе. Београд: Нови Логос.
31. Станковић Шошо, Н. и Сувајџић, Б. (2018а). *Уметност речи*. Читанка за пети разред основне школе. Београд: Нови Логос.
32. Станковић Шошо, Н. и Сувајџић, Б. (2019а). *Уметност речи*. Читанка за шести разред основне школе. Београд: Нови Логос.
33. Станковић Шошо, Н. и Сувајџић, Б. (2020а). *Уметност речи*. Читанка за седми разред основне школе. Београд: Нови Логос.
34. Станковић Шошо, Н. и Сувајџић, Б. (2018б). *Чаролија стварања*. Читанка за српски језик и књижевност за пети разред основне школе. Београд: Нови Логос.
35. Станковић Шошо, Н. и Сувајџић, Б. (2019б). *Чаролија стварања*. Читанка за српски језик и књижевност за шести разред основне школе. Београд: Нови Логос.

36. Станковић Шошо, Н. и Сувајџић, Б. (2020б). *Чаролија стварања*. Читанка за српски језик и књижевност за седми разред основне школе. Београд: Нови Логос.
37. Станковић Шошо, Н. и Сувајџић, Б. (2020в). *Чаролија стварања*. Читанка за српски језик и књижевност за осми разред основне школе. Београд: Нови Логос.
38. Хамовић, В. и Слобода, М. (2019). *С речи на дела – Читанка*. Српски језик и књижевност за шести разред основне школе. Београд: БИГЗ школство.

Гимназија:

1. Бајић, Љ., Павловић, М. и Мркаљ, З. (2021а). *Читанка. Српски језик и књижевност за трећи разред гимназије*. Београд: Klett.
2. Бајић, Љ., Павловић, М. и Мркаљ, З. (2021б). *Читанка. Српски језик и књижевност за четврти разред гимназије*. Београд: Klett.
3. Милић, Б. и Вучић, К. (2019). *Читанка за први разред средње школе*. Београд: Завод за уџбенике.
4. Милић, Б. и Вучић, К. (2020). *Читанка за други разред средње школе*. Београд: Завод за уџбенике.
5. Павловић, М. и Мркаљ, З. (2019). *Читанка. Српски језик и књижевност за први разред гимназије*. Београд: Klett.
6. Павловић, М. и Мркаљ, З. (2020). *Читанка. Српски језик и књижевност за други разред гимназије*. Београд: Klett.
7. Петровић, П. и др. (2021). *Читанка 4: српски језик и књижевност, уџбеник за четврти разред гимназије*. Београд: Нови Логос.
8. Радуловић, О. и Журић, Ј. (2021). *Читанка 3. Српски језик и књижевност за трећи разред гимназија и средњих стручних школа*. Београд: Eduka.
9. Радуловић, О., Журић, Ј. и Ангеловски, Ј. (2021). *Читанка 4. Српски језик и књижевност за четврти разред гимназија и средњих стручних школа*. Београд: Eduka.
10. Станковић Шошо, Н., Сувјаџић, Б. и Петаковић, С. (2019). *Читанка 1: српски језик и књижевност, уџбеник за први разред гимназије*. Београд: Нови Логос.
11. Станковић Шошо, Н., Сувајџић, Б. и Ђурић, М. (2021). *Читанка 3: српски језик и књижевност, уџбеник за трећи разред гимназије*. Београд: Нови Логос.
12. Стевановић, Г., Јовановић Бубања, Ј. и Костић, Т. (2022). *Читанка за трећи разред средње школе*. Београд: Завод за уџбенике.
13. Стишовић Миловановић, А., Живковић, В. и Журић, Ј. (2020). *Читанка 2. Српски језик и књижевност за други разред гимназија и средњих стручних школа*. Београд: Eduka.
14. Стишовић Миловановић, А., Радуловић, О. и Живковић, В. (2019). *Читанка за први разред гимназија и средњих школа*. Београд: Eduka.
15. Сувајџић, Б. и др. (2020). *Читанка 2: српски језик и књижевност, уџбеник за други разред гимназије*. Београд: Нови Логос.

Литература:

1. Баба, Х. (2004). Постмодернизам/постколонијализам. У: Нелсон, Р. С. и Шиф, Р. (прир.). *Критички термини историје уметности* (517–535). С енглеског превели Љиљана Петровић и Предраг Шапоња. Нови Сад: Светови.

2. Бајић, Љ. (2007). Улога жанра у настави књижевности. *Књижевност и језик: часопис Друштва за српскохрватски језик и књижевност*. 54 (1/2), 105–118.
3. Бајић, Љ. (2008). *Проучавање хумористичке прозе у настави.* Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
4. Бајић, Љ. (2018). Теоријско-методолошки проблеми изучавања и наставе словенских књижевности у интеркултуралном контексту. У: Бајић, Љ. (одг. ур.). *Српска славистика (колективна монографија): књижевност, култура, фолклор, питања славистике* (43–55). Београд: Савез славистичких друштава Србије.
5. Владушић, С. (2013). Постколонијална критика, књижевна аксиологија, српска књижевност. У: Радуловић, М (ур.). *Српска књижевна критика и културна политика у другој половини XX века* (487–496). Београд: Институт за књижевност и уметност.
6. Влаховић, Г. (2005). Актуелност путописа Јелене Димитријевић о земљи фараона. *Бдење, књижевност, уметност, баштина*. 4 (8/9), 110–114.
7. Гвозден, В. (2001). Полазишта и циљеви имаголошког проучавања књижевности. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*. 49 (1/2), 211–224.
8. Гвозден, В. (2003). *Јован Дучић путописац: оглед из имагологије*. Нови Сад: Светови.
9. Гвозден, В. (2005а). Како читати путопис? У: Илић, С. (ур.). *Како читати: о стратегијама читања трагова културе* (43–63). Београд: Народна библиотека Србије.
10. Гвозден, В. (2005б). *Чинови присвајања: од теорије ка прагматици текста*. Нови Сад: Светови.
11. Гвозден, В. (2010). Дискурс моћи у *Африци* Растка Петровића. *Златна греда: лист за књижевност, уметност, културу и мишљење*. 10 (107), 38–40.
12. Гвозден, В. (2011а). *Српска путописна култура 1914–1940: студија о хронотопичности сусрета*. Београд: Службени гласник.
13. Гвозден, В. (2011б). Постколонијалне студије. У: Стојановић Пантовић, Б., Радовић, М. и Гвозден, В. (ур.). *Прегледни речник компаратистичке терминологије у књижевности и култури* (305–308). Нови Сад: Академска књига.
14. Гвозден, В. (2012). Има ли путопис своју теорију? *Путопис: часопис за путописну књижевност*. 1 (1/2), 183–194.
15. Гвозден, В. (2014). *Африка* Растка Петровића: постколонијално читање. *Путопис: часопис за путописну књижевност*. (1/2), 261–270.
16. Гвозден, В. (2021). Културно преношење, књижевни систем и фигура (путо)писца у *Градовима и химерама* Јована Дучића. У: Димић, Љ. и Делић, Ј. (ур.). *Јован Дучић: живот, дело, време* (175–198). Београд: САНУ.
17. Гвозден, В. (2022). Постколонијализам и компаратистика. *Књижевна историја*. 54 (177), 9–31. https://doi.org/10.18485/kis.2022.54.177.1
18. Гелнер, Е. (1997). *Нације и национализам*. С енглеског превео Машан Богдановски. Нови Сад: Матица српска.
19. Гребовић, Ј. (2021). Методички приступ путопису *У царству гусара* Михаила Петровића Аласа. *Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима*. (16), 237–252. https://doi.org/10.18485/godisnjak.2021.16.13

20. Делић, Ј. (2001). Путопис као „аутобиографија једног срца и једне памети”: о путописима Јована Дучића. У: Пековић, С. (ур.). *Књига о путопису* (119–167). Београд: Институт за књижевност и уметност.
21. Делић, Ј. (2020а). Ходочашће Милоша Црњанског Плавој гробници. *Летопис Матице српске*. Год. 196, 505 (6), 819–836.
22. Делић, Ј. (2020б). *Милутин Бојић пјесник модерне и вјесник авангарде: о поезији и поетици Милутина Бојића*. Вишеград: Андрићев институт.
23. Деретић, Ј. (1996). *Пут српске књижевности: идентитет, границе, тежње*. Београд: Српска књижевна задруга.
24. Димић, Љ. и Делић, Ј. (ур.) (2021). *Јован Дучић: живот, дело, време*. Београд: САНУ.
25. Дојчиновић, Б. и Милинковић, Ј. (ур.) (2018). *Читате ли Јелену Димитријевић?* Зборник радова. Београд: Филолошки факултет.
26. Драгомировић, Д. (2016). Постколонијална критика и постколонијална теорија (о неким проблемима термина и дисциплине). У: Марчетић, А., Бечановић Николић, З. и Елез, В. (ур.). *Компаративна књижевност: теорија, тумачења, перспективе* (171–180). Београд: Филолошки факултет.
27. Ђерић, Г. (2012). Путописање, имагологија и сећање: могућности анализе. *Књижевна историја*. 44 (147), 469–485.
28. Ђурић, В. (2013). Библијски интертекст у путопису *Седам мора и три океана* Јелене Димитријевић. *Књиженство, теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915. године*. 3 (3). Доступно на: http://knjizenstvo.rs/magazine.php?text=85.
29. Ђурић, В. (2013). Слика Истока у путопису *Седам мора и три океана* Јелене Димитријевић и Ламартиновом *Путу на Исток*. *Филолошки преглед*. 40 (1), 43–59.
30. Ђурић, М. (2013). Имаголошки приступ проучавању књижевности – *Imago*/*Hidalgo*. У: Анђелковић, М. (одг. ур.). *Савремена проучавања језика и књижевности*, зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије (291–302). Крагујевац: ФИЛУМ.
31. Ђурић, М. (2014). Интеркултуралност, Мултикултурализам. У: Пијановић, П. (ур.). *Лексикон образовних термина* (262–263, 458), прво издање. Београд: Учитељски факултет.
32. Ђурић, М. (2021). *Сапутници* на *стази поред пута*: Дучићева сагледавања српске књижевности у контексту светске уметности и културе. У: Димић, Љ. и Делић, Ј. (ур.). *Јован Дучић: живот, дело, време* (151–173). Београд: САНУ.
33. Ђурић, М. (2022). Амерички или александријски *дансинг*? Имаголошка проматрања *дансинга* у путопису Јелене Димитријевић. У: Ђурић, М. *Трансмузикализација текста: музика српске модернистичке књижевности* (266–271). Београд: Савез славистичких друштава Србије.
34. Живанчевић Секеруш, И. (2009). *Како (о)писати различитост? Слика Другог у српској књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет.
35. Зобеница, Н. и Стипанчевић, А. (2018). Интегративна настава за интегрисано друштво: планирање, организација и реализација иновативног модела наставе. *Зборник радова Филозофског факултета у Приштини*. 48 (2), 299–315. https://doi.org/10.5937/ZRFFP48-17449

36. Ивић, П. (2003). *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси*. Нови Сад: Змај.
37. Јаћимовић, С. (2001). Плава гробница и крстаче окренуте наопачке – три крфска путописа Милоша Црњанског. У: Пековић, С. (ур.). *Књига о путопису* (465–471). Београд: Институт за књижевност и уметност.
38. Јаћимовић, С. (2005). *Путописи српске авангарде*. Београд: Српска књижевна задруга.
39. Јаћимовић, С. (2009). *Путописна проза Милоша Црњанског*. Београд: Учитељски факултет.
40. Јаћимовић, С. (2015). Путописи у настави српског језика и књижевности. *Иновације у настави*. 28 (4), 64–69. https://doi.org/10.5937/inovacije1504064J
41. Јаћимовић, С. (2017). Аутоиронична самосвест о културном и националном идентитету – један аспект есејизације путописа Милоша Црњанског. *Научни састанак слависта у Вукове дане*. 46/2, 245–253. https://doi.org/10.18485/msc.2017.46.2.ch26
42. Јаћимовић, С. (2020). Реформа програма наставе књижевности у средњим школама – изазови и ограничења. У: Опачић, З. и Зељић, Г. (ур.). *Програмске (ре)форме у образовању и васпитању – изазови и перспективе* (352–358). Београд: Учитељски факултет.
43. Јовановић, А. (2020). Путовање као вид образовања и културе. *Програмске (ре)форме у образовању и васпитању – изазови и перспективе* (218–234). Београд: Учитељски факултет.
44. Јовић, Б. (2005). *Поетика Растка Петровића: структура; контекст*. Београд: Народна књига – Алфа, Институт за књижевност и уметност.
45. Кљајић, Н. (2018). Наставна интерпретација путописа *У царству гусара* Михаила Петровића Аласа у петом разреду основне школе. *Школски час*. 5, 37−46.
46. Коменски, Ј. А. (1997). *Велика дидактика*. С латинског превела Даринка Невенић Грабовац. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
47. Константиновић, З. (1984). *Увод у упоредно проучавање књижевности*. Београд: Српска књижевна задруга.
48. Константиновић, З. (1993). *Компаративно виђење српске књижевности*. Нови Сад: Светови.
49. Константиновић, З. (1998). Балкан као хронотоп. У: Терзић, С. (ур.). *Сусрет или сукоб цивилизација на Балкану*, зборник радова (87–93). Београд: Историјски институт САНУ; Нови Сад: Православна реч.
50. Константиновић, З. (2006). Компаративна имагологија балканског и средњоевропског простора. У: Матицки, М. (ур.). *Слика другог у балканским и средњоевропским књижевностима,* зборник радова (11–15). Београд: Институт за књижевност и уметност.
51. Леовац, С. (1990). Путописни есеји Јована Дучића. У: Стојковић, Ж. (прир.). *О Јовану Дучићу: 1900–1989* (375–399). Београд: БИГЗ, Просвета; Сарајево: Свјетлост.
52. Литричин Дунић, Д. и Томић, А. (2018). Имагологија у настави српског језика и књижевности са страним студентима. *Иновације у настави*. 31 (1), 103–112. http://www.inovacijeunastavi.rs/sr/31-1-8/
53. Ломпар, М. (2004). *Аполонови путокази: есеји о Црњанском*. Београд: Службени лист СЦГ.

54. Ломпар, М. (2018). *Црњански – биографија једног осећања*. Нови Сад: Православна реч.
55. Ломпар, М. (2021). *Биографија једног осећања 2*, *Црњански и светска књижевност*. Нови Сад: Православна реч.
56. Матицки, М. (ур.) (2006). *Слика другог у балканским и средњоевропским књижевностима*, зборник радова. Београд: Институт за књижевност и уметност.
57. Миловановић, Г., Пилиповић, С. и Мијајловић, Ж. (ур.) (2019). *Михаило Петровић Алас*: научни скуп са међународним учешћем. Београд: САНУ, Математички факултет Универзитета, Математички институт САНУ, Друштво математичара Србије.
58. Милошевић, М. и Димић, Љ. (2021). Јован Дучић – једна дипломатска каријера. У: Димић, Љ. и Делић, Ј. (ур.). *Јован Дучић: живот, дело, време* (57–97). Београд: САНУ.
59. Минић, Љ. и Јовановић, М. (2020). Интегративна настава у савременој основној школи. *Баштина*. 50, 373–385. https://doi.org/10.5937/bastina30-25930
60. Мркаљ, З. (2001). Одраз националног у путничким писмима Јована Дучића. У: Пековић, С. (ур.). *Књига о путопису* (113–118). Београд: Институт за књижевност и уметност.
61. Мркаљ, З. (2008). *Наставна теорија и пракса 1: српски језик и књижевност у старијим разредима основне школе*. Београд: Klett.
62. Мркаљ, З. (2009). *Наставна теорија и пракса 3: српски језик и књижевност у старијим разредима основне школе*. Београд: Klett.
63. Мркаљ, З. (2010). Појам корелације у методици наставе. *Методички видици: часопис за методику филолошких и других друштвено-хуманистичких предмета*. 1, 47–55.
64. Мркаљ, З. (2011). *На часовима српског језика и књижевности*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
65. Мркаљ, З. (2020). Значај корелативног приступа у новим програмима наставе и учења. У: Чутура, И. и Димитријевић, М. (ур.). *Књижевност за децу у науци и настави*, зборник радова са научног скупа (271–285). Јагодина: Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу.
66. Николић, М. (1979). *Књижевно дело у наставној пракси*. Београд: Научна књига.
67. Николић, М. (1999). *Методика наставе српског језика и књижевности*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
68. Опачић, З. (2007). Нефикционална књижевна дела у настави српског језика и књижевности. У: Радовановић, И. и Требјешанин, Б. (ур.). *Дидактичко-методички аспекти промена у основношколском образовању* (64–74). Београд: Учитељски факултет.
69. Павловић, М. (2014). *Спреми се да говориш*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност.
70. Палавестра, П. (ур.) (1996). *О Јовану Дучићу поводом педесетогодишњице смрти*, зборник радова. Београд: САНУ.
71. Пековић, С. (1996). Путописи Јована Дучића. У: Палавестра, П. (ур.). *О Јовану Дучићу поводом педесетогодишњице смрти*, зборник радова (233–240). Београд: САНУ.
72. Пековић, С. (ур.) (2001а). *Књига о путопису*. Београд: Институт за књижевност и уметност.

73. Пековић, С. (2001б). Путопис – условљеност жанра. У: Пековић, С. (ур.). *Књига о путопису* (11–26). Београд: Институт за књижевност и уметност.
74. Пековић, С. (2008). Путописи Јелене Димитријевић као могућност виђења другог. *Књижевна историја*. 40 (134/135), 117–135.
75. Петровић, Д. (2018). Стицање интеркултуралних компетенција у светлу развојног модела интеркултуралне осетљивости Милтона Бенета. *Годишњак Педагошког факултета у Врању*. 9 (2), 27–44.
76. Петровић, П. (2013). *Откривање тоталитета: романи Растка Петровића*. Београд: Службени гласник.
77. Петровић, П. (2020). Растко Петровић и америчка култура. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*. 68 (3), 815–835.
78. Пешић, М. (1983). Растко Петровић и други путописци. У: Радуловић, М. (прир.). *Међуратни критичари: изабрани критички радови Јована Кашића, Милоша Савковића, Николе Мирковића, Бошка Новаковића, Велимира Живојиновића, Божидара Ковачевића, Боривоја Јевтића, Бранимира Ћосића, Синише Кордића, Миодрага М. Пешића, Живојина Милићевића и Марка Марковића* (503–510). Нови Сад: Матица српска; Београд: Институт за књижевност и уметност.
79. Пилиповић, С., Миловановић, Г. и Мијајловић, Ж. (ур.) (2019). *Михаило Петровић Алас: живот, дело, време, поводом 150 година од рођења*. Београд: САНУ.
80. Поповић Радовић, М. (2014). Путопис и његови путници: Растко Петровић у Африци и на Сицилији. *Путопис: часопис за путописну књижевност*. 3 (1/3), 237–251.
81. Радин, А. (1985). Симболистичке одлике путописне прозе Јована Дучића и Исидоре Секулић. У: Палавестра, П. (ур.). *Српски симболизам: типолошка проучавања* (585–601). Београд: Српска академија наука и уметности.
82. Радић Дувњак, Ж. (2021). *Естетика путописне репортаже*. Нови Сад: Културни центар Војводине „Милош Црњански".
83. Радовић, В. (2021а). *Дидактика расуђивања 1: о темељним појмовима и предмету проучавања*. Београд: Учитељски факултет.
84. Радовић, В. (2021б). *Дидактика расуђивања 2: о развоју наставе и дидактике кроз историју*. Београд: Учитељски факултет.
85. Раичевић, Г. (2021). *Агон и меланхолија: живот и дело Милоша Црњанског*. Нови Сад: Академска књига.
86. Рогач Мијатовић, Љ. (2014). *Културна дипломатија и идентитет Србије*. Београд: Clio.
87. Росић, Т. (1996). Фактографија естетског у путописној прози Јована Дучића. У: Палавестра, П. (ур.). *О Јовану Дучићу поводом педесетогодишњице смрти*, зборник радова (227–231). Београд: САНУ.
88. Секулић, М. (2017). Интертекстуалност путописа у функцији откривања Другог. *Липар: лист за књижевност, уметност и културу*. 18 (62), 87–96.
89. Селинић, С. (2019). *Књижевна дипломатија*. Београд: Институт за новију историју Србије.
90. Стакић Савковић, М. (2018). *Путујућа учионица. Од екскурзије до стручног путовања као стваралачке активности*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

91. Станковић Шошо, Н. (2006). *Топос пута у српској народној бајци*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
92. Стевановић, К. (2015). Питања идентитета: Растко Петровић и студије културе. *Књижевна историја*. 47 (155), 123–149.
93. Стјеља, А. (2012). *Елементи традиционалног и модерног у делу Јелене Димитријевић* (необјављена докторска дисертација). Београд: Филолошки факултет.
94. Тадић, А. (2019). *На дистанци од манипулације: еманципаторска компонента васпитног рада наставника.* Београд: Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета Универзитета у Београду.
95. Терзић, С. (ур.) (1998). *Сусрет или сукоб цивилизација на Балкану*, зборник радова. Београд: Историјски институт САНУ; Нови Сад: Православна реч.

***

96. Ahmetagić, J. (2018). Teorijsko-metodološke pretpostavke imagologije i njeno preoblikovanje. *Баштина: гласник*. (44), 13–24.
97. Bahtin, M. (1989). *O romanu*. Preveo Aleksandar Badnjarević. Beograd: Nolit.
98. Benedikt, A. (1998). *Nacija: zamišljena zajednica*. Prevele Nata Čengić i Nataša Pavlović. Beograd: Plato.
99. Bennett, M. J. (1998). Intercultural Communication: A Current Perspective. In: Bennett, M. J. (ed.). *Basic Concepts of Intercultural Communication: Selected Readings*. Boston: Intercultural Press.
100. Bennett, M. J. (2004). Becoming Interculturally Competent. In: Wurzel, J. S. (ed.). *Toward Multiculturalism: A Reader in Multicultural Education* (62–77). Newton, MA: Intercultural Resource Corporation.
101. Bennett, J. M. & Bennett, M. J. (2004). Developing Intercultural Sensitivity: An Integrative Approach to Global and Domestic Diversity. In: Landis, D., Bennett J. M. & Bennett, M. J. (eds.). *Handbook of Intercultural Training* (147–165). Thousand Oaks: Sage Publication.
102. Benevolo, L. (2004). *Grad u istoriji Evrope*. S italijanskog prevela Snežana Milinković. Beograd: Clio.
103. Biti, V. (1989). *Pripitomljavanje drugog: mehanizam domaće teorije*. Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo.
104. Born, J. (2013). Određivanje putopisa: o putopisu, putničkoj književnosti i terminologiji. S engleskog preveo Aleksandar M. Kostadinović. *Philologia mediana: godišnjak za srpsku i komparativnu književnost*. 5 (5), 607–621.
105. Božović, R. (2006). *Leksikon kulturologije*. Beograd: Agencija Matić.
106. Brajović, T. (2012). *Komparativni identiteti: srpska književnost između evropskog i južnoslovenskog konteksta*. Beograd: Službeni glasnik.
107. Brajović, T. (2020). *Identično različito: komparativno-imagološki ogled*, 2. izdanje. Beograd: Geopoetika izdavaštvo.
108. Brophy, J. & Alleman, J. (1991). A Caveat: Curriculum Integration Isn't Always a Good Idea. *Educational Leadership*. 49 (2), 66.
109. Bužinjska, A. i Markovski, M. P. (2009). *Književne teorije XX veka*. S poljskog prevela Ivana Đokić Saunderson. Beograd: Službeni glasnik.

110. Duda, D. (2005). Ostavljeno veslo na galiji nacije: književni modernizam i kultura putovanja. *Reč*. 73/19, 97–118.
111. Dukić, D. i dr. (prir.) (2009). *Kako vidimo strane zemlje: Uvod u imagologiju*. Zagreb: Srednja Europa.
112. Dojčinović, B. (2016). „Viloslovka" putem oko sveta. U: Dimitrijević, J. *Sedam mora i tri okeana: putem oko sveta* (11–44). Beograd: Laguna.
113. Đorđević, J. (2008) (ur.) *Studije kulture*. Beograd: Službeni glasnik.
114. Đurić, M. (2021). Interdisciplinarni i intermedijalni pristupi promenama poetičkih paradigmi u srpskoj, slovenskim i svetskoj književnosti XX i XXI veka. U: Dragićević, R., Sokolović, D., Đurić, M. i Ajdačić, D. (ur.). *Slovenska susretanja: jug i zapad* (83–146). Warszawa: Instytut Slawistyki Zachodniej i Południowej Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.
115. Ellis, A. K. & Stuen, C. J. (1998). *The Interdisciplinary Curriculum*. Larchmont, NY: Eye on Education.
116. Goldsvorti, V. (2000). *Izmišljanje Ruritanije*. S engleskog preveli Vladimir Ignjatović i Srđan Simonović. Beograd: Geopoetika.
117. Gošović, R. i dr. (2012). *Vodič za unapređivanje interkulturalnog obrazovanja*, 2. izdanje. Beograd: Fondacija za otvoreno društvo.
118. Gvozden, V. (2006). Hronotop susreta u putopisima Miloša Crnjanskog. У: Матицки, М. (ур.). *Слика другог у балканским и средњоевропским књижевностима*, зборник радова (189–197). Београд: Институт за књижевност и уметност.
119. Homi, B. (2004). *Smeštanje kulture*. Preveo Rastko Jovanović. Beograd: Beogradski krug.
120. Jang, R. Dž. S. (2013). *Postkolonijalizam: sasvim kratak uvod*. S engleskog preveli Ivana Bulj i Igor Javor. Beograd: Službeni glasnik.
121. Jaus, H. R. (1978). *Estetika recepcije*. Prevela Drinka Gojković. Beograd: Nolit.
122. Jezernik, B. (2007). *Divlja Evropa*. S engleskog prevela Slobodanka Glišić. Beograd: Biblioteka XX vek.
123. Konstantinović, Z. (1986). Od imagologije do istraživanja mentaliteta: o jednom značajnom kretanju u savremenoj metodološkoj misli. *Umjetnost riječi*. 30 (2), 137–142.
124. Konstantinović, Z. (2011). *Getting over Europe: the Construction of Europe in Serbian Culture*. Amsterdam – New York: Rodopi.
125. Levi-Stros, K. (2011). *Rasa i istorija: Rasa i kultura*. S francuskog prev. Vojna Guteša. Loznica: Karpos.
126. Luburić Cvijanović, A. i Gordić Petković, V. (ur.) (2012). *Nova lica svetske književnosti: eseji o postkolonijalnoj literaturi i kulturi*. Novi Sad: Kulturni centar Novog Sada.
127. Mamford, L. (2006). *Grad u istoriji*. Preveo Vladimir Ivir. Beograd: Book & Marso.
128. Maslov, A. (1982). *Motivacija i ličnost*. Prevela Ljiljana Miočinović. Beograd: Nolit.
129. Miladinov, B. (2015). Postkolonijalna teorija: pregled problema. *Anali Filološkog fakulteta*. 27 (2), 159–197. https://doi.org/10.18485/analiff.2015.27.2.9
130. O'Sullivan, E. (2011). Imagology Meets Children's Literature. *International Research in Children's Literature*. 4(1), 1–14. http://dx.doi.org/10.3366/ircl.2011.0003
131. Pažo, D. A. (2006). Od multikulturalizma do interkulturalnosti. Preveo Pavle Sekeruš. U: Subotić, Lj. (ur.). *Susret kultura*, zbornik radova (23–29). Novi Sad: Filozofski fakultet.

132. Petrović, D. (2014). *Interkulturalna interakcija i razvoj interkulturalne osetljivosti*. Beograd: Institut za psihologiju, Društvo psihologa Srbije.
133. Petrović, D i Jokić, T. (2016). *Interkulturalno obrazovanje u Srbiji: regulativni okvir, stanje i mogućnosti za razvoj*. Beograd: Centar za obrazovne politike.
134. Pratt, M. L. (1992). *Imperial Eyes: Travel Writing and Transculturation*. London – New York: Routledge.
135. Rosandić, D. (1976). *Književnost u osnovnoj školi: metodičke osnove za interpretaciju umjetničke književnosti (poezije, proze i drame) i narodne književnosti*. Zagreb: Školska knjiga.
136. Rosandić, D. (1980). *Problemska, stvaralačka i izborna nastava književnosti*. Sarajevo: Svjetlost.
137. Rosandić, D. (2005). *Metodika književnog odgoja*. Zagreb: Školska knjiga.
138. Rot, K. (2000). *Slike u glavama*. S nemačkog i engleskog prevela Aleksandra Bajazetov Vučen. Beograd: Biblioteka XX vek.
139. Said, E. (2000). *Orijentalizam*. S engleskog prevela Drinka Gojković. Beograd: Biblioteka XX vek.
140. Said, E. (2002). *Kultura i imperijalizam*. Prevela Vesna Bogojević. Beograd: Beogradski krug.
141. Sekeruš, P. i Živančević Sekeruš, I. (prir.) (2022). *Uvod u imagologiju: analiza govora o Drugom: od esencijalizacije do dekonstrukcije*. Preveo Pavle Sekeruš. Novi Sad: Filozofski fakultet.
142. Smit, A. (2010). *Nacionalni identitet*. S engleskog preveo Slobodan Đorđević. Beograd: Biblioteka XX vek.
143. Spivak, G. Č. (2003). *Kritika postkolonijalnog uma*. Preveo Ranko Matilović. Beograd: Beogradski krug.
144. Todorov, C. (1994). *Mi i drugi*. S francuskog preveli Branko Jelić, Mira Perić i Mirjana Zdravković. Beograd: Biblioteka XX vek.
145. Todorova, M. (1999*). Imaginarni Balkan*. S engleskog prevele Dragana Starčević i Aleksandra Bajazetov Vučen. Beograd: Biblioteka XX vek.
146. Vladušić, S. (2009). Dučićev i Crnjanskov Pariz. *Kultura: časopis za teoriju i sociologiju kulture i kulturnu politiku*. 122/123, 237–253.
147. Vladušić, S. (2011). *Crnjanski, Megalopolis*. Beograd: Službeni glasnik.
148. Wood, K. (2015). *Interdisciplinary Instruction*. Long Grove: Waveland Press, Inc.

V ЗАКЉУЧАК О ОЦЕНИ НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ

Комисија констатује да **др Наташа Станковић Шошо** и **др Мина Ђурић** испуњавају услове предвиђене Стандардима за акредитацију студијских програма докторских академских студија и сагласна је да за предложену тему буду ментори.

На основу свега наведеног о предмету, хипотезама, постављеним циљевима, методу рада и очекиваним резултатима, Комисија констатује да је предложена тема **„Путописи српске књижевности 20. века у савременој интердисциплинарној настави старијих разреда основне школе и гимназије”** својом сложеношћу, актуелношћу и значајем за научну област којој припада подобна за израду докторске дисертације.

Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе одлуку о прихватању позитивног Извештаја о оцени научне заснованости теме **„Путописи српске књижевности 20. века у савременој интердисциплинарној настави старијих разреда основне школе и гимназије”**, коју је предложила кандидаткиња **мср Невена Лукинић**, да за менторе именује **др Наташу Станковић Шошо** и **др Мину Ђурић** и да је, у складу са прописима, упути Већу научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду на разматрање.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

1. _____
Проф. др Зона Мркаљ
председник Комисије

2. _____
Проф. др Предраг Петровић
члан Комисије

3. _____
Проф. др Слађана Јаћимовић
члан Комисије